

2024/2. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Sermaye Piyasası Mevzuatı

5 Eylül 2024 Perşembe – 18.00 - 20.00 (2 Saat)

Uyarı! [1] Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz.

[2] Cevap kağıdı üzerine, “not talep eden ifadeler” veya “cevap dışında herhangi bir şey” yazılması yasaktır. Bu kurala aykırı davranışın adayların kağıtları değerlendirme dışı bırakılacaktır.

[3] **Bu sınav 5 sorudan oluşmaktadır.**

Açıklama: Sorularda ad, isim ve unvan olarak örneklendirilen gerçek ve tüzel kişi şahis ve şirketler, tamamıyla hayal ürünü olarak örneklenme amaçlı kullanılmış olup herhangi bir kişiyi ve şirketi ifade edecek mana ve anlamda kullanılmamıştır.

Sorular

Soru 1-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında, aşağıdaki kavramları tanımlayınız/açıklayınız.

a-Menkul kıymetler (**3 puan**)

b-Sermaye piyasası araçları (**2 puan**)

c-Türev araçları (**5 puan**)

d-Kripto varlık (**2 puan**)

Soru 2-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında; “*Sermaye piyasası araçları*”, “*Kripto varlık*” kavramlarını ve bunlara ilişkin düzenlemeleri ve söz konusu Kanunun “*Sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesi*”ni ve yine 35/B maddesinde yer alan “*Kripto varlık hizmet sağlayıcıları ve kripto varlıklara ilişkin hükümler*”i dikkate alarak, kripto varlıkların sermaye piyasası araçları kapsamında olup olmadığını, sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak ihraç edilemeyeceğini, bu kapsamında kripto varlıklara ilişkin Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme yapma yetkilerini ve bunun kullanımını, Kanun kapsamında olan kripto varlıkları, açıklayınız/anlatınız/değerlendiriniz. (**15 puan**)

Soru 3-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında, “*Merkezi karşı taraf*” uygulamasını ve merkezi karşı taraf hizmetini veren/vermek isteyen kurumlar tarafından yapılanları/yapılması gerekenleri açıklayınız/anlatınız. (**28 Puan**)

Soru 4-Halka açık şirket olarak faaliyette bulunan ve payları Borsa İstanbul A.Ş.’de işlem gören Kızılıkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.’nin sermayesi 20.000.000 TL olup, İhsan KARA söz konusu şirketin mali işlerden sorumlu yönetim kurulu üyesidir. Kızılıkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş. ortaklık payı ihracı yanında Sermaye Piyasası Kurulundan aldığı izin kapsamında borçlanma araçları ihracı (tahvil ve finansman bonosu) gerçekleştirmiştir. İhsan KARA üyesi olduğu bir aracı kurum ve banka vasıtıyla yönetim kurulu üyesi olduğu şirketin ihraç etmiş olduğu sermaye piyasası araçları üzerinde aşağıdaki işlemleri gerçekleştirmiştir, bu aracı kurum/banka nezdinde veraset yoluyla babasından intikal eden hisse senedi/ortaklık paylarının edinimini sağlamıştır.

Tarih	Alım-Satım Nedeni/Gerekçesi	Sermaye Piyasası Araçlarının Türü	(Adet)	Tutar (TL)
3/12/2022	Alım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	600	1.200.000
10/4/2023	Satım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	240	576.000
11/6/2023	Satım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	300	750.000
18/9/2023	Alım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	220	528.000

Tarih	Alım-Satım Nedeni/Gerekçesi	Sermaye Piyasası Araçlarının Türü	(Adet)	Tutar (TL)
16/3/2023	Alım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	1.200	1.560.000
27/3/2023	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	450	639.000
22/4/2023	Veraset Yoluyla İntikal (Babadan Miras Kalan)	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	2.400	3.480.000
24/5/2023	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	600	960.000
28/12/2023	Alım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	850	1.241.000
8/2/2024	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	2.100	3.780.000

Diger Veriler

a-Örnek olayda, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "*Piyasa bozucu eylemeler*" kapsamındaki bir fiil ve/veya "*Sermaye Piyasası Suçları*" kapsamında tanımlı bir suç unsuru söz konusu değildir.

b-Tahvilin vadesi, türü, nominal bedeli, faiz oranı, ıskonto oranı/tutarı vb. hususlar dikkate alınmayacağı.

c-Babadan miras olarak veraset yoluyla intikal eden hisse senetleri/ortaklık payları/pay senetleri borsa rayıcı ile değerlendirilen ve bu bedel üzerinden dikkate alınmıştır.

d-Alım ve satım işlemlerinde her bir işlem bazında, işlem tutarı üzerinden %005 (0,0005) oranında aracılık komisyon ödemesi, %1 oranında işlem vergisi hesaplanacaktır.

e-Net kazancın belirlenmesinde her bir sermaye piyasası aracı kendi türü itibariyle dikkate alınacak ve verilenler dışında net kazancın hesaplanması ayrıca istisna bir husus söz konusu bulunmayacağı.

İstenecekler

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve Kanunun verdiği yetki dahilinde yayımlanan "*Yöneticilerin Net Alım Satım Kazançlarını İhraçılara Ödemeleri Hakkında Tebliğ (VI-103.1)*" kapsamında;

a- "Kazanç ödemesine ilişkin istisnalar"ı açıklayınız. (5 puan)

b-Örneğe ve mevcut verilere göre, İhsan KARA'nın mali işlerden sorumlu yönetim kurulu üyesi olduğu Kızılkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.'nin ihraç ettiği sermaye piyasası araçlarında yaptığı işlemlere ilişkin olarak, ihraççı Kızılkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.'ne ödenecek/ödenmesi gereken net kazancı/kazançları belirleyiniz ve bu net kazancın/kazançların zamanında ödenmemesi halinde, uygulanacak idari para cezasını/cezalarını hesaplayınız. (25 puan)

Soru 5-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun "*Sermaye Piyasası Suçları*" kapsamında, "*Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet*" suçunu, oluşumunu, yapılanları/yapılabilcekleri/yapılması gerekenleri açıklayınız. (15 Puan)

2024/2. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı
Sermaye Piyasası Mevzuatı

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

Cevap 1-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında, bazı kavramların tanımlanıp/açıklanması istenmiştir. Buna göre;

a-Menkul Kıymetler, kavramının tanımlanıp/açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3/1-o maddesinde; "*Menkul kıymetler: Para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere;*"

1) Paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikalarını,

2) Borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikalarını," şeklinde düzenleme yapılmıştır. Buna göre menkul kıymetlerin;

- Para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere, **(1 puan)**
- Paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikalarını, **(1 Puan)**
- Borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikalarını, **(1 puan)**

İfade edeceği hükmü altına alınmıştır.

b-Sermaye piyasası araçları, kavramının tanımlanıp/açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3/1-ş maddesinde; "*Sermaye piyasası araçları: Menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dahil olmak üzere Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını,"* şeklinde belirleme yapılmıştır. Buna göre sermaye piyasası araçları;

- Menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dahil olmak üzere Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını, ifade etmektedir. **(2 Puan)**

c-Türev araçlar, kavramının tanımlanıp/açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3/1-u maddesinde;

"Türev araçları: Aşağıda sayılan veya Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer türev araçları:

1) Menkul kıymetleri satın alma veya satma veya birbirleri ile değiştirme hakkı veren türev araçları,

2) Değeri, bir menkul kıymet fiyatına veya getirisine; bir döviz fiyatına veya fiyat değişikliğine; faiz oranına veya orandaki değişikliğe; bir kıymetli maden veya kıymetli taş fiyatına veya fiyat değişikliğine; bir mal fiyatına veya fiyat değişikliğine; Kurulca uygun görülen kurumlarca yayınlanan istatistiklere veya bunlardaki değişikliğe; kredi riski transferi sağlayan, enerji fiyatları ve iklim değişkenleri gibi ölçüm değerleri olan ve bu sayılanlardan oluşturulan bir endeks seviyesine veya

seviyedeki değişikliğe bağlı olan türev araçları, bu araçların türevlerini ve sayılan dayanak varlıklarını birbirleri ile değiştirme hakkı veren türevleri,

3) Döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldırıçlı işlemleri,” şeklinde hüküm tesis edilmiştir. Buna göre türev araçları;

- Menkul kıymetleri satın alma veya satma veya birbirleri ile değiştirme hakkı veren türev araçları, **(1 puan)**
- Değeri, bir menkul kıymet fiyatına veya getirisine; bir döviz fiyatına veya fiyat değişikliğine; faiz oranına veya orandaki değişikliğe; bir kıymetli maden veya kıymetli taş fiyatına veya fiyat değişikliğine; bir mal fiyatına veya fiyat değişikliğine; Kurulca uygun görülen kurumlarca yayınlanan istatistiklere veya bunlardaki değişiklige; kredi riski transferi sağlayan, enerji fiyatları ve iklim değişkenleri gibi ölçüm değerleri olan ve bu sayılanlardan oluşturulan bir endeks seviyesine veya seviyedeki değişikliğe bağlı olan türev araçları, bu araçların türevlerini ve sayılan dayanak varlıklarını birbirleri ile değiştirme hakkı veren türevleri, **(2 puan)**
- Döviz ve kıymetli madenler ile sermaye Piyasası Kurulunca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldırıçlı işlemleri, **(1 puan)**
- Sermaye Piyasası Kurulu tarafından bu sayılanlar kapsamında olduğu belirlenen diğer türev araçları, **(1 puan)**

İfade etmektedir.

d-Kripto varlık, kavramının tanımlanıp/açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3/1-bb maddesinde; “*Kripto varlık: Dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan ve değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıklar*,” şeklinde belirleme yapılmıştır. Buna göre kripto varlık;

- Dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan ve değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıkları ifade etmektedir. **(2 Puan)**

Cevap 2: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında; “*Sermaye piyasası araçları, “Kripto varlık” kavramlarının ve bunlara ilişkin düzenlemelerin ve söz konusu Kanunun “Sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesi”nin ve yine 35/B maddesinde yer alan “Kripto varlık hizmet sağlayıcıları ve kripto varlıklara ilişkin hükümler”in dikkate alınarak, kripto varlıkların sermaye piyasası araçları kapsamında olup olmadığıının, sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak ihraç edilip edilemeyeceğinin, bu kapsamda kripto varlıklara ilişkin Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme yapma yetkilerinin ve bunun kullanımının, Kanun kapsamında olan kripto varlıkların neler olduğunu, açıklanması/anlatılması ve değerlendirilmesi istenmiştir.*

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3/1-ş maddesinde; “*Sermaye piyasası araçları: Menkul kıymetler ve türev araçları ile yatırım sözleşmeleri de dahil olmak üzere Kurulca bu kapsamında olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını*,” şeklinde belirleme yapılmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3/1-o maddesinde; "Menkul kıymetler: Para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere;

1) Paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikalarını,

2) Borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikalarını," şeklinde düzenleme yapılmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3/1-u maddesinde;

"Türev araçlar: Aşağıda sayılan veya Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer türev araçları:

1) Menkul kıymetleri satın alma veya satma veya birbirleri ile değiştirme hakkı veren türev araçları,

2) Değeri, bir menkul kıymet fiyatına veya getirisine; bir döviz fiyatına veya fiyat değişikliğine; faiz oranına veya orandaki değişikliğe; bir kıymetli maden veya kıymetli taş fiyatına veya fiyat değişikliğine; bir mal fiyatına veya fiyat değişikliğine; Kurulca uygun görülen kurumlarca yayınlanan istatistiklere veya bunlardaki değişikliğe; kredi riski transferi sağlayan, enerji fiyatları ve iklim değişkenleri gibi ölçüm değerleri olan ve bu sayılanlardan oluşturulan bir endeks seviyesine veya seviyedeki değişikliğe bağlı olan türev araçları, bu araçların türevlerini ve sayılan dayanak varlıklarını birbirleri ile değiştirme hakkı veren türevleri,

3) Döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldıraklı işlemleri," şeklinde hükmü tesis edilmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3/1-bb maddesinde; "Kripto varlık: Dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan ve değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıklar," şeklinde belirleme yapılmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesi" başlıklı 13 üncü maddesinde;

"(1) Sermaye piyasası araçlarının senede bağlanmaksızın elektronik ortamda kayden ihracı esastır. Kurul, kayden ihracın sermaye piyasası araçlarını ve kayden izlenecek hakları belirler; türleri ve ihraççıları itibarıyla kaydileştirmesine, kayıtların tutulmasına ve üyelik şartlarını kaybeden ihraççıların paylarının kayden izlenmesinin sona erdirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenler. Kurul, sermaye piyasası araçlarının bu madde hükümlerine göre kayden ihracın edilerek MKK tarafından izlenmesi yerine, kripto varlık olarak ihracına ve bunların oluşturulup saklandıkları kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından sunulan elektronik ortam nezdinde kayden izlenmesine ilişkin esaslar belirleyebilir. Sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak ihracı hálinde; hakların izlenmesi, üçüncü kişilere karşı ileri sürelibilmesi ve devredilmesinde, bunların oluşturulup saklandıkları elektronik ortamındaki kayıtlar esas alınır. Kurul, bu elektronik ortamındaki kayıtlarla MKK sistemi arasında entegrasyon sağlanması zorunlu tutabilir. Bu fikranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

(2) Kaydi sermaye piyasası araçları, nama veya hamiline yazılı olmalarına bakılmaksızın isme açılmış hesaplarda izlenir. Kurul, sermaye piyasası aracının türüne ve ihraççısının veya MKK üyesinin niteliğine göre sermaye piyasası araçlarının hak sahibi ismine hesap açılmaksızın hesapların toplu olarak tutulmasına karar verebilir.

(3) Kaydi sermaye piyasası araçlarına ilişkin haklar, MKK tarafından izlenir. Kayıtlar, MKK tarafından oluşturulan elektronik ortamda, bu kuruluşun üyeleriince tutulur.

(4) Kaydileştirilmesine karar verilen sermaye piyasası araçlarının Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde teslimi zorunludur. Teslim edilen sermaye piyasası araçları kendiliğinden hükümsüz hâle

gelir. Teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları ise kaydileştirilme kararından sonra borsada işlem göremez, aracı kurumlarca bu sermaye piyasası araçlarının alım satımına aracılık edilemez.

(5) Kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde, MKK'ya yapılan bildirim tarihi esas alınır.

(6) Payların devrinin, 6102 sayılı Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde ortaklıklar tarafından pay defterine kaydında, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın MKK nezdinde izlenen kayıtlar esas alınır.

(7) Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarına ilişkin tedbir, haciz ve benzeri her türlü idari ve adli talepler münhasıran MKK'nın üyeleri tarafından yerine getirilir. İlgili kanunlar uyarınca elektronik ortamda tebliğatı yapılan alacakların takip ve tahsiline ilişkin hükümler saklıdır.” Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun “*Kripto varlık hizmet sağlayıcıları ve kripto varlıklara ilişkin hükümler*” başlıklı 35/B maddesinin 4-8 inci fikralarında;

“.....(4) Platformlar üzerinden kripto varlıkların alınıp satılmasına ve ilk satış ya da dağıtımının yapılmasına; kripto varlıkların takasına, transferine ve saklanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından düzenlenir.

(5) Kripto varlık hizmet sağlayıcıları bu Kanunda atıf yapılan hükümler dışında bu Kanunun diğer hükümlerine tabi değildir. Bu madde ile 35/C ve 99/B maddelerinde düzenlenip açıklık bulunmayan ya da uygulamanın yönlendirilmesi gereken hususlarda bu Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında Kurul düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye yetkilidir. Bu madde ile 35/C ve 99/B maddeleri uyarınca Kurulca bankalara yükümlülük getirecek düzenlemeler için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşü alınır.

(6) Sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan kripto varlıklara ilişkin olarak düzenleyici işlemler tesis etmek, özel ve genel nitelikte kararlar almak ve tedbir ve yaptırıム uygulamak konusunda Kurul yetkilidir. Kurul, sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan kripto varlıklar dışında, dağıtık defter teknolojisinin veya benzer bir teknolojik altyapının geliştirilmesi suretiyle oluşturulur, değeri bu teknolojiden ayırtılamayan nitelikte olan kripto varlıkların satış ya da dağıtımının, Kanunun sermaye piyasası araçlarıyla ilgili hükümlerine tabi olmaksızın platformlar nezdinde yapılabilmesi konusunda esaslar belirleyebilir. Bu esaslara tabi olacak kripto varlıklarını belirleme aşamasında teknik kriterler açısından değerlendirme yapmak üzere TÜBİTAK'tan ya da bakanlıklara bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kamu kurumlarından teknik rapor isteyebilir. Bu kapsamda bir kripto varlığın teknolojik özelliklerinin uygun görülmesi ve bunların satış ya da dağıtımına izin verilmesi bunların kamuca tekeffüllü anlamına gelmez. Bu kripto varlıkların satış ya da dağıtımının yapılması suretiyle halktan para toplayanlar ile bunlara fon sağlayanlar arasındaki ilişkiler genel hükümlere tabidir. Bu işlemler sırasında Kurulca belirlenecek şekilde hazırlanan ve ilan edilen her türlü bilgilendirme dokümanını imzalayan gerçek ve tüzel kişiler bu dokümanlarda yer alan yanlış, yaniltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan müteselsilen sorumludur.

(7) Kurum ve kuruluşların, kripto varlıklara ilişkin diğer mevzuattan kaynaklanan görev ve yetkileri saklıdır.

(8) Bu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen nitelikteki kripto varlıklar ile 35/C maddesinin ikinci fıkrasındaki esaslar dâhilinde platformlarda işlem gören kripto varlıklar dışındaki kripto varlıklara bu Kanun uygulanmaz.....” şeklinde düzenleme ve belirleme yapılmıştır. Mevzuatsal olarak yapılan düzenlemeler kapsamında;

- Sermaye piyasası araçları, menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dâhil olmak üzere Kurulca bu kapsamında olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını ifade etmektedir. Menkul kıymetlerin tanımına bakıldığından, bunlar pay/pay

senetleri, pay benzeri kıymetler, borçlanma senetleri ve varlık ve geliri dayalı borçlanma araçları gibi ortaklık ve alacaklılık sağlayan evraklar ile bunlara bağlı ihraç edilen depo sertifikaları gibi kıymetli evrak mahiyetine olan unsurlardır. Türev araçlar, dayanağı başka bir malin, finansal varlığın, göstergenin ve menkul kıymetin değerine bağlı olan araçlardır. Yatırım sözleşmeleri, yatırımcının para kazanmayı hedeflediği alanlara ilişkin olarak para yatırmasını içeren anlaşmalardır. Cripto varlık ise dijital ortamda değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıklarını ifade etmektedir. Yani cripto varlık gayri maddi bir varlık olup bir menkul kıymet, türev araç, yatırım sözleşmesi değildir. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından diğer sermaye piyasası araçları dahilinde yapılan bir belirleme de söz konusu olmadığı müddetçe, cripto varlık doğrudan bir sermaye piyasası aracı değildir. Ancak türev araçların tanımı ve hükümleri dikkate alındığında, türev araçlar mahiyetine dayanağı cripto varlık olan sermaye piyasası araçlarının ihracı/işlemi söz konusu olabilecektir. **(3 puan)**

- Sermaye piyasası araçlarının senede bağlanmaksızın elektronik ortamda kayden ihracı esas olmaktadır. Sermaye Piyasası Kurulu buna ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasası araçlarının kayden ihraç edilerek merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) tarafından izlenmesi yerine, cripto varlık olarak ihracına ve bunların oluşturulup saklandıkları cripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından sunulan elektronik ortam nezdinde kayden izlenmesine ilişkin esasları belirleyebilecektir. Sermaye piyasası araçlarının cripto varlık olarak ihracı hâlinde; hakların izlenmesi, üçüncü kişilere karşı ileri sürelibilmesi ve devredilmesinde, bunların oluşturulup saklandıkları elektronik ortamdaki kayıtlar esas alınacaktır. Sermaye Piyasası Kurulu, bu elektronik ortamındaki kayıtlarla MKK sistemi arasında entegrasyon sağlanması zorunlu tutabilecek ve buna ilişkin usul ve esasları belirleyecektir. Dolayısıyla cripto varlık doğrudan bir sermaye piyasası aracı olmamakla birlikte, sermaye piyasası araçlarının dayanağı olabilecek, sermaye piyasası aracı TL ve döviz yerine cripto varlık olarak ihraç edilebilecektir. **(4 puan)**
- Platformlar üzerinden cripto varlıkların alınıp satılmasına ve ilk satış ya da dağıtımının yapılmasına; cripto varlıkların takasına, transferine ve saklanması iləkin usul ve esaslar Sermaye Piyasası Kurulu tarafından düzenlenenecektir. **(1 puan)**
- Sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan cripto varlıklara ilişkin olarak düzenleyici işlemler tesis etmek, özel ve genel nitelikte kararlar almak ve tedbir ve yönetim uygulamak konusunda Sermaye Piyasası Kurulu yetkilendirilmiştir. **(2 puan)** Kurul, sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan cripto varlıklar dışında, dağıtık defter teknolojisinin veya benzer bir teknolojik altyapının geliştirilmesi suretiyle oluşturulan, değeri bu teknolojiden ayrırlılamayan nitelikte olan cripto varlıkların satış ya da dağıtımının, Kanunun sermaye piyasası araçlarıyla ilgili hükümlerine tabi olmaksızın platformlar nezdinde yapılabilmesi konusunda esaslar belirleyebilecektir. Bu esaslara tabi olacak cripto varlıkları belirleme aşamasında teknik kriterler açısından değerlendirme yapmak üzere TÜBITAK'tan ya da bakanlıklara bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kamu kurumlarından teknik rapor isteyebilecektir. **(2 puan)**
- Cripto varlıklardan sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan ya da Sermaye Piyasası Kurulunun satış ve dağıtımına yönelik esasları belirlemesi öngörülen dağıtık defter teknolojisinin veya benzer bir teknolojik altyapının geliştirilmesi suretiyle oluşturulan, değeri bu teknolojiden ayrırlılamayan nitelikte olan cripto varlıklar ile Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş ve izin verilmiş platformlar nezdinde alınıp satılmasına izin verilen/işlem gören cripto varlıklarla sınırlı olduğu

belirtilmektedir. Bunlar dışında kalan diğer kripto varlık türlerine bu Kanun uygulanmayacaktır. **(3 puan)**

Cevap 3-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında, “*Merkezî karşı taraf*” uygulamasının ve merkezi karşı taraf hizmetini veren/vermek isteyen kurumlar tarafından yapılanların/yapılması gerekenlerin açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun “*Merkezî karşı taraf*” başlıklı 78inci maddesinde, merkezi karşı taraf uygulaması ve bu kapsamda merkezi karşı taraf hizmetini veren/vermek isteyen kurumlar tarafından yapılanlar/yapılması gerekenler açıklanmıştır. Buna göre;

“(1) Kurul, merkezî takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri merkezî karşı taraf uygulamasını, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilir. Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler. Merkezî takas kuruluşları organize para piyasalarında merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler.

(2) Takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf görevini üstlendiği takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenir. Merkezî karşı taraf hizmeti çerçevesinde takas kuruluşları tarafından alınan teminatların mülkiyeti takas kuruluşuna geçer. Mülkiyeti takas kuruluşuna geçen teminatlara aksi kanunda öngörülmüş 47nci maddenin ikinci ve beşinci fıkraları ile dördüncü fıkrasının (a) bendi uygulanır.

Takas kuruluşları, üyelerinin müşterilerine olan yükümlülüklerinden sorumlu değildir. Takas kuruluşları, merkezî karşı taraf hizmeti verdikleri piyasalarda temerrüt yönetimi kapsamında, üyelerin teminatları, garanti fonu ve kendi sermayelerinin yanı sıra, sigorta sözleşmeleri, kârlardan kesinti yapılması, müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğiinde resen veya temerrüt eden üyenin müşterilerinin talebiyle temerrüt eden üyelerin rızası da şart olmaksızın diğer üyelere taşınması, pozisyonların resen kapatılması, aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi ve Kurulca uygun görülecek diğer yöntemleri de kullanabilirler.

3) Merkezî takas kuruluşları, temerrüt yönetiminde kullanmak üzere sermaye ve sermaye benzeri kaynak temin edebilir, teminat ve garanti fonu varlıklarını temerrüt yönetimi çerçevesinde likidite temin etmek için borçlanma amacıyla teminat gösterebilir. Merkezî takas kuruluşları nakdi teminatları nemalandırma veya menkul kıymetlerin saklanması amacıyla bankalar ve saklama kuruluşlarında kendi adlarına açılacak hesaplarda bulundurabilirler. Merkezî takas kuruluşları tarafından temerrüt yönetimine tahsis edilen sermaye ve sermaye benzeri kaynaklar hakkında da 73üncü maddenin ikinci fıkra hükmü uygulanır. 73üncü maddenin ikinci fıkra ile 79uncu maddenin birinci fıkra, takas mutabakatının nihai olarak sonuçlanması kadar geçecek süre ile sınırlı olmak üzere, merkezî takas kuruluşu veya merkezî saklama kuruluşu nezdindeki takas ve mutabakat hesaplarına yatırılan veya transfer edilen anapara değişimli para ve/veya kıymet takası işlemlerine konu varlıklar hakkında da uygulanır.

(4) Merkezî karşı taraf uygulamasına tabi sermaye piyasası araçlarında takas üyeliğine ve üyelik türlerine ilişkin şartlar, üyelerin yükümlülükleri ile sermaye, iş denetim ve risk yönetim sistemlerine ilişkin asgari hususları içerecek şekilde, Kurulun onayı alınmak suretiyle ilgili takas kuruluşu tarafından düzenlenir.

(5) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek merkezî takas kuruluşlarının ilgili sermaye piyasası araçlarında üstlenmiş oldukları mali riskler ile diğer risklere uyumlu olarak yeterli düzeyde sermaye bulundurması, bilgi işlem altyapısı ile iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerini kurması ve idame ettirmesi zorunludur. Bu kuruluşların iç denetim birimleri, risk yönetim ve bilgi işlem

altyapılarının güvenilirliğini ve yeterliliğini asgari altı aylık dönemler itibarıyla kontrol etmek ve sonuçlarını Kurula bildirmekle yükümlüdürler. Kurul, söz konusu kontrolün daha sıkılıkla yapılmasına karar verebilir ve söz konusu hususlara ilişkin bağımsız denetim yapılmasını isteyebilir. Ayrıca Kurul, merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluşun mali yeterliliğinin stres testleri de dâhil olmak üzere öngöreceği yöntemlerle değerlendirilmesini istemeye, gerekli görmesi hâlinde kredi derecelendirmesi yapılmasını talep etmeye yetkilidir.

(6) Kurul, finansal istikrarın korunmasını teminen sistemik öneme sahip olan bu kuruluşlara ve üyelerine ilişkin sermaye de dâhil olmak üzere ek yükümlülükler getirebilir.

(7) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluş tarafından alınan teminatlar ile hesap sahiplerinin malvarlıklarının bu kuruluşun mal varlığından ayrı izlenmesi esastır. Takasın yerine getirilmesine ilişkin işlemler hariç olmak üzere merkezî karşı taraf hizmeti veren kuruluş söz konusu teminat veya varlıklarını tevdi amaçları dışında kullanamaz. Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluş bu fikraya uyumun sağlanması teminen gerekli önlemleri alır.

(8) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluşların, her işlemede işlemin tarafları ile ayrı ayrı sözleşme yapması zorunlu değildir.

(9) Bu madde kapsamında yürüttilecek temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esaslar ile takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf hizmeti nedeniyle üyelerinden alacağı teminatlar ve bünyelerinde yer alacak garanti fonlarına ilişkin usul ve esaslar takas kuruluşunun önerisi üzerine Kurul tarafından belirlenir.

(10) Merkezî takas kuruluşları tarafından merkezî karşı taraf hizmeti sundukları her bir piyasa için tahsis edilen sermaye veya sermaye benzeri kaynaklar, alınan teminatlar ve oluşturulan garanti fonları amaçları dışında kullanılamaz. Sermaye piyasalarına ilişkin olarak sunulan merkezî karşı taraf hizmeti kapsamında alınan teminatlar ve garanti fonu varlıklar, para piyasalarına ilişkin olarak aynı kapsamında alınan teminatlar ve garanti fonu varlıklarından ayrı olarak izlenir.” Şeklinde düzenleme ve belirleme yapılmıştır. Bu doğrultuda;

- Sermaye Piyasası Kurulu, merkezî takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri merkezî karşı taraf uygulamasını, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilecektir. **(1 puan)** Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Sermaye Piyasası kuruluna başvurabileceklerdir. **(1 Puan)** Diğer taraftan merkezî takas kuruluşları, organize para piyasalarında merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Sermaye Piyasası Kuruluna başvurabileceklerdir. **(1 Puan)**
- Takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf görevini üstlendiği takas işlemlerinde bunların mali sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenecektir. **(1 Puan)** Merkezî karşı taraf hizmeti çerçevesinde takas kuruluşları tarafından alınan teminatların mülkiyeti takas kuruluşuna geçecektir. Mülkiyeti takas kuruluşuna geçen teminatlar aksi kanunda öngörülmedikçe 47 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca geçicide olsa takas kuruluşunun mülkiyetine geçecek, beşinci fıkraya uyarınca, takas kuruluşu ve teminatı veren için yapılandırma ve benzeri kararlar ile tasfiye hükümleri, teminata konu sermaye piyasası araçları, alan ve verenin hakları yönyle geçerli olmayacağı, dördüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında takas kuruluşu tarafından teminata konu sermaye piyasası araçlarının satımı yapılarak alacağına tâhsili veya borç mahsubu yapılabilecektir. **(2 Puan)**
- Takas kuruluşları, üyelerinin müşterilerine olan yükümlülüklerinden sorumlu olmayacaktır. **(1 Puan)** Takas kuruluşları, merkezî karşı taraf hizmeti verdikleri piyasalarda temerrüt yönetimi kapsamında, üyelerin teminatları, garanti fonu ve kendi sermayelerinin yanı sıra, sigorta sözleşmeleri, kârlardan kesinti yapılması, müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğiinde resen veya temerrüt eden üyenin

müşterilerinin talebiyle temerrüt eden üyelerin rızası da şart olmaksızın diğer üyelere taşınması, pozisyonların resen kapatılması, aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulunca uygun görülecek diğer yöntemleri de kullanabileceklerdir. **(2 Puan)**

- Merkezî takas kuruluşları, temerrüt yönetiminde kullanmak üzere sermaye ve sermaye benzeri kaynak temin edebilecekler, teminat ve garanti fonu varlıklarını temerrüt yönetimi çerçevesinde likidite temin etmek için borçlanma amacıyla teminat gösterebileceklerdir. **(1 puan)** Merkezî takas kuruluşları nakdî teminatları nemalandırma veya menkul kıymetlerin saklanması amacıyla bankalar ve saklama kuruluşlarında kendi adlarına açılacak hesaplarda bulundurabileceklerdir. **(1 puan)**
- Merkezî takas kuruluşları tarafından temerrüt yönetimine tahsis edilen sermaye ve sermaye benzeri kaynaklar hakkında da 73 üncü maddenin ikinci fikrası hükmü uygulanacak ve bunlar amaçları dışında kullanılmayacak, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemeyecek, rehnedilemeyecek, idari mercilerin tasfiye kararlarından etkilenmeyecek, iflas masasına dahil edilemeyecek ve üzerlerine ihtiyaci tedbir konulamayacaktır. **(2 puan)** Söz konusu 73 üncü maddenin ikinci fikrası ile 79 uncu maddenin birinci fikrası hükümleri doğrultusunda takas talimatı ve ödeme işlemlerinin geri alınamazlığı ve iptal edilemezliği, takas mutabakatının nihai olarak sonuçlanmasına kadar geçecek süre ile sınırlı olmak üzere, merkezî takas kuruluşu veya merkezî saklama kuruluşu nezdindeki takas ve mutabakat hesaplarına yatırılan veya transfer edilen anapara değişimli para ve/veya kıymet takası işlemlerine konu varlıklar hakkında da uygulanacaktır. **(2 puan)**
- Merkezî karşı taraf uygulamasına tabi sermaye piyasası araçlarında takas üyeliğine ve üyelik türlerine ilişkin şartlar, üyelerin yükümlülükleri ile sermaye, iç denetim ve risk yönetim sistemlerine ilişkin asgari hususları da içerecek şekilde, Kurulun onayı alınmak suretiyle ilgili takas kuruluşu tarafından düzenlenenecektir. **(1 puan)**
- Merkezî karşı taraf hizmeti verecek merkezî takas kuruluşlarının ilgili sermaye piyasası araçlarında üstlenmiş oldukları mali riskler ile diğer risklere uyumlu olacak şekilde yeterli düzeyde sermaye bulundurması, bilgi işlem altyapısı ile iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerini kurması ve idame ettirmesi zorunlu olacaktır. **(2 puan)** Bu kuruluşların iç denetim birimleri, risk yönetim ve bilgi işlem altyapılarının güvenilirliğini ve yeterliliğini asgari altı aylık dönemler itibarıyla kontrol etmek ve sonuçlarını Sermaye Piyasası Kuruluna bildirmekle yükümlüdürler. Sermaye Piyasası Kurulu söz konusu kontrolün daha sıkıkla yapılmasına karar verebilir ve söz konusu hususlara ilişkin bağımsız denetim yapılmasını isteyebilir. **(2 puan)** Ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu, merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluşun mali yeterliliğinin stres testleri de dahil olmak üzere öngöreceği yöntemlerle değerlendirilmesini istemeye, gerekli görmesi hâlinde kredi derecelendirmesi yapılmasını talep etmeye yetkilidir. **(1 puan)**
- Kurul, finansal istikrarın korunmasını teminen sistemik öneme sahip olan bu kuruluşlara ve üyelerine ilişkin sermaye de dahil olmak üzere ek yükümlülükler getirebilecektir. **(1 puan)**
- Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluş tarafından alınan teminatlar ile hesap sahiplerinin malvarlıklarının bu hizmeti veren kuruluşun mal varlığından ayrı izlenmesi gerekmektedir. **(1 puan)** Takasın yerine getirilmesine ilişkin işlemler hariç olmak üzere merkezî karşı taraf hizmeti veren kuruluş, söz konusu teminat veya varlıklarını tevdi amaçları dışında kullanamayacaktır. Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluş bu açıklamalara göre uyumun sağlanması teminen gerekli önlemleri almak zorundadır. **(1 puan).**

- Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluşların, her işlemde işlemin tarafları ile ayrı ayrı sözleşme yapması zorunlu değildir. **(1 puan)**
- Bu madde kapsamında yürütülecek temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esaslar ile takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf hizmeti nedeniyle üyelerinden alacağı teminatlar ve bünyelerinde yer alacak garanti fonlarına ilişkin usul ve esaslar takas kuruluşun önerisi üzerine Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenecektir. **(1 puan)**
- Merkezî takas kuruluşları tarafından merkezî karşı taraf hizmeti sundukları her bir piyasa için tahsis edilen sermaye veya sermaye benzeri kaynaklar, alınan teminatlar ve oluşturulan garanti fonları amaçları dışında kullanılamayacaktır. **(1 puan)** Sermaye piyasalarına ilişkin olarak sunulan merkezî karşı taraf hizmeti kapsamında alınan teminatlar ve garanti fonu varlıklarını, para piyasalarına ilişkin olarak aynı kapsamda alınan teminatlar ve garanti fonu varlıklarından ayrı olarak izlenecektir. **(1 puan)**

Cevap 4-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun verdiği yetki dahilinde yayımlanan “Yöneticilerin Net Alım Satım Kazançlarını İhraçılara Ödemeleri Hakkında Tebliğ (VI-103.1)” kapsamında;

a- “Kazanç ödemesine ilişkin istisnalar” in açıklanması istenmiştir.

Yöneticilerin Net Alım Satım Kazançlarını İhraçılara Ödemeleri Hakkında Tebliğ (VI-103.1)’in “Kazanç ödemesine ilişkin istisnalar” başlıklı 6 ncı maddesinde;

“(1) Kazanç ödemesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen hususlar istisna kapsamında değerlendirilir.”

- a) Bedelli sermaye artırımına katılmak amacıyla satılan paylardan elde edilen kazançlar.
 - b) Kurul düzenlemelerine göre uygulanan, çalışanlara pay edindirme programları ve ihraççı veya bağlı ortaklığun çalışanlarına yönelik pay tahsis edilmesi sonucunda elde edilen kazançlar.
 - c) Veraset yoluyla iktisap edilen sermaye piyasası araçlarından elde edilen kazançlar.
 - ç) İktisap edilen sermaye piyasası araçlarının altı ay boyunca devir ve satışa konu edilmeksiz elde tutulmasından sağlanan temettü gelirleri ile tahvil kupon ödemeleri.”
- Şeklinde belirleme yapılmıştır. Buna göre;

- Bedelli sermaye artırımına katılmak amacıyla satılan paylardan elde edilen kazançlar. **(1 puan)**
- Kurul düzenlemelerine göre uygulanan, çalışanlara pay edindirme programları ve ihraççı veya bağlı ortaklığun çalışanlarına yönelik pay tahsis edilmesi sonucunda elde edilen kazançlar. **(1 puan)**
- Veraset yoluyla iktisap edilen sermaye piyasası araçlarından elde edilen kazançlar. **(1 puan)**
- İktisap edilen sermaye piyasası araçlarının altı ay boyunca devir ve satışa konu edilmeksiz elde tutulmasından sağlanan temettü gelirleri ile tahvil kupon ödemeleri. **(2 puan)**

kazanç ödemesine ilişkin olarak net kazancın hesaplanması dikkate alınmayacağı.

b-Örneğe ve mevcut verilere göre, İhsan KARA’nın mali işlerden sorumlu yönetim kurulu üyesi olduğu Kızılıkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.’nin ihraç ettiği sermaye piyasası araçlarında yaptığı işlemlere ilişkin olarak, ihraççı Kızılıkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.’ne ödenecek/ödenmesi

gerekken net kazancın/kazançların ve bu kazançların zamanında ödenmemesi halinde ödenecek idari para cezalarının belirlenmesi istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun “*İdari Para Cezası Gerektiren Fiiller*” başlıklı 103 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasında (103/4);

“106 ncı maddede belirtilen nitelikte bir bilginin varlığı aranmaksızın, Kurulca izin verilen haller hariç olmak üzere ve Kurulca belirlenen zaman dilimi içinde ilgili sermaye piyasası araçlarının alım satımından kazanç elde eden ihraççıların yönetim kurulu üyeleri ve yöneticileri elde ettikleri net kazancı ihraççıya vermekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü otuz gün içinde yerine getirmeyenler hakkında Kurul tarafından elde ettikleri menfaatin iki katı idari para cezası verilir.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Yöneticilerin Net Alım Satım Kazançlarını İhraççılara Ödemeleri Hakkında Tebliğ (VI-103.1)'in 4/1-h maddesinde;

“Net kazanç: Herhangi bir altı aylık dönemde, en son alınan sermaye piyasası araçlarının ilk satıldığı ve en son satılan sermaye piyasası araçlarının ilk alındığı varsayımlı altında, sermaye piyasası araçlarında gerçekleştirilen alım satım işlemleri sonucunda elde edilen kazançtan gerçekleştirilen işlemler için ödenen aracılık komisyonları ve işlem vergileri düşülverek ulaşılan tutarı” ifade edeceği açıklanmıştır.

Yöneticilerin Net Alım Satım Kazançlarını İhraççılara Ödemeleri Hakkında Tebliğ (VI-103.1)'in “Elde edilen net kazançların ihraççıya ödenmesi” başlıklı 5 inci maddesinde;

“(1) İhraççıların yöneticileri, herhangi bir altı aylık dönemde ilgili sermaye piyasası araçlarında gerçekleştirildikleri alım, satım, alım ve satım veya satım ve alım işlemlerinden kazanç elde etmeleri durumunda, elde ettikleri net kazancı elde edilmesinden itibaren 30 gün içerisinde ihraççılara öderler. Elde edilen kazancın hesaplanması son giren ilk çıkar yöntemi uygulanır.

(2) Kurulca, yöneticilerin elde ettikleri net kazançların ihraççılara ödenmesine ilişkin yükümlülüklerini 30 günlük süre içerisinde yerine getirmeyenler hakkında, bu şahısların elde ettikleri menfaatin iki katı tutarında idari para cezası verilir.

(3) Birinci ve ikinci fikralarda yer alan hükümler, tüzel kişi veya tüzel kişileri temsilen atanın ihraççı yöneticileri için de uygulanır.” Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Yöneticilerin Net Alım Satım Kazançlarını İhraççılara Ödemeleri Hakkında Tebliğ (VI-103.1)'in “Kazanç ödemesine ilişkin istisnalar” başlıklı 6 ncı maddesinde;

“(1) Kazanç ödemesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen hususlar istisna kapsamında değerlendirilir.

a) Bedelli sermaye artırımına katılmak amacıyla satılan paylardan elde edilen kazançlar.

b) Kurul düzenlemelerine göre uygulanan, çalışanlara pay edindirme programları ve ihraççı veya bağlı ortaklığun çalışanlarına yönelik pay tahsis edilmesi sonucunda elde edilen kazançlar.

c) Veraset yoluyla iktisap edilen sermaye piyasası araçlarından elde edilen kazançlar.

ç) İktisap edilen sermaye piyasası araçlarının altı ay boyunca devir ve satışa konu edilmeksiz elde tutulmasından sağlanan temetti gelirleri ile tahvil kupon ödemeleri.” Şeklinde belirleme yapılmıştır.

Söz konusu Tebliğin 5/1 inci maddesinde ise net kazancın hesaplanması son giren ilk çıkar yönteminin uygulanacağı belirlenmiştir. Dolayısıyla İhsan KARA'nın mali işlerden sorumlu yönetim kurulu üyesi olduğu Kızılkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.'nin ihraç ettiği sermaye piyasası araçlarında yaptığı işlemlere ilişkin olarak net kazanç hesaplamasında;

- Her bir sermaye piyasası aracı ve yapılan işlem itibarıyle herhangi bir 6 aylık dönem dikkate alınacaktır.
- Bu 6 aylık dönem içerisindeki alım-satım, satım-alım işlemleri dikkate alınarak kazanç tespit edilecektir.
- Kazanç tespitinde sermaye piyasası araçları, alım-satımda son alınanın ilk satıldığı yani son girenin ilk çıktığı, satım-alımda ise son satılanın ilk alındığı şeklinde değerlendirilecektir. Ayrıca istisnalar dikkate alınacaktır.
- Hesaplanan kazançtan gerçekleştirilen işlemler için ödenen aracılık komisyonları ve işlem vergileri düşülverek net kazancın tespiti yapılacaktır.

Örnek olaya göre İhsan KARA'nın mali işlerden sorumlu yönetim kurulu üyesi olduğu Kızılkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.'nin ihraç ettiği sermaye piyasası araçlarında yaptığı işlemlere ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Tarih	Alım-Satım Nedeni/Gerekçe	Sermaye Piyasası Araçlarının Türü	(Adet)	Tutar (TL)
3/12/2022	Alım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	600	1.200.000
10/4/2023	Satım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	240	576.000
11/6/2023	Satım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	300	750.000
18/9/2023	Alım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	220	528.000

Tarih	Alım-Satım Nedeni/Gerekçe	Sermaye Piyasası Araçlarının Türü	(Adet)	Tutar (TL)
16/3/2023	Alım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	1.200	1.560.000
27/3/2023	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	450	639.000
22/4/2023	Veraset Yoluyla İntikal (Babadan Miras Kalan)	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	2.400	3.480.000
24/5/2023	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	600	960.000
28/12/2023	Alım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	850	1.241.000
8/2/2024	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	2.100	3.780.000

Buna göre verilen tarih aralığında tahvil nezdinde yapılan işlemler aşağıdaki gibidir.

Tarih	Alım-Satım Nedeni/Gerekçe	Sermaye Piyasası Araçlarının Türü	(Adet)	Tutar (TL)
3/12/2022	Alım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	600	1.200.000
10/4/2023	Satım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	240	576.000
11/6/2023	Satım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	300	750.000
18/9/2023	Alım	Borçlanma Araçları (Tahvil)	220	528.000

Bu kapsamda herhangi bir 6 aylık dönemde yapılan işlemler dikkate alınacaktır. 3/12/2022 tarihinde 600 adet tahvil alınmış olup birim maliyet ($1.200.000 / 600 =$) 2.000 TL/Adettir. Bu alınan tahvil için 6 aylık dönem 3/12/2022-3/6/2023 tarih aralığını kapsamaktadır. Bu işleminden sonra, 10/4/2023 tarihinde 240 adet tahvil 576.000 TL'ye satılmıştır. Buna göre birim satış fiyatı

(576.000/240=)2.400 TL/Adettir. Son giren ilk çıkar yöntemine göre birim kazanç ise (2.400-2.000=)400 TL/Adet olup toplam kazanç (240 Adet*400 TL=)96.000 TL dir. **(2 puan)**

Her bir işlemde, işlem tutarı üzerinden 0,0005 oranında komisyon ödemesi, %1 oranında ise işlem vergisi söz konusu olduğundan, satıma konu edilen tahvil için alım ve satım toplamında ödenen komisyon tutarı $((2.000*240+576.000)*0,0005=)528$ TL, işlem vergisi tutarı $((2.000*240+576.000)*0,01=)10.560$ TL olacaktır. Bu durumda net kazanç ise $(96.000-528-10.560=)84.912$ TL olacaktır. **(2 puan)**

Bu net kazancın, satış işleminin gerçekleştiği ve kazancın olduğu/menfaatin elde edildiği tarihten itibaren 30 günlük süre içerisinde ihraççı Kızılıkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.'ne ödenmesi gerekmektedir. Bu ödenmediği takdirde sermaye Piyasası Kurulu tarafından İhsan KARA'nın elde ettiği menfaatin iki katı olan $(84.912*2=)169.824$ TL tutarında idari para cezası uygulanacaktır. **(1 puan)**

İkinci satış işlemi 11/6/2023 tarihinde gerçekleşmiş olup, bu tarihte satılan 300 adet tahvilin alımı 3/12/2022 tarihi olduğundan ve 6 aylık dönemden sonra satım gerçekleştiğinden, burada oluşan kazanç için ihraççuya ödeme söz konusu olmayacağıdır. **(1 puan)**

18/9/2023 tarihinde 220 adet tahvil alımı olmuştur. Bunun birim maliyeti $(528.000/220=)2.400$ TL/Adettir. İkinci satış işlemi 11/6/2023 tarihinde olduğundan 6 aydan daha kısa bir süre içerisinde tekrar alım yapılmıştır. 11/6/2023 tarihinde satımı yapılan tahvilin birim fiyatı $(750.000/300=)2.500$ TL/Adettir. Buna göre yüksek tutardan satım yaparak 6 ay içerisinde daha düşük tutardan alım yapmak suretiyle $(2.500-2.400)*220=)22.000$ TL kazanç elde edilmiştir. **(2 puan)**

Her bir işlemde, işlem tutarı üzerinden 0,0005 oranında komisyon ödemesi, %1 oranında ise işlem vergisi söz konusu olduğundan, alıma konu edilen tahvil için satım ve alım toplamında ödenen komisyon tutarı $((2.500*220+528.000)*0,0005=)539$ TL, işlem vergisi ise $((2.500*220+528.000)*0,01=)10.780$ TL olarak hesaplanacaktır. Bu durumda net kazanç $(22.000-539-10.780=)10.681$ TL olacaktır. **(2 puan)**

Bu net kazancın, satış işleminin gerçekleştiği ve kazancın olduğu/menfaatin elde edildiği tarihten itibaren 30 günlük süre içerisinde ihraççı Kızılıkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.'ne ödenmesi gerekmektedir. Bu ödenmediği takdirde sermaye Piyasası Kurulu tarafından İhsan KARA'nın elde ettiği menfaatin iki katı olan $(10.681*2=)21.362$ TL tutarında idari para cezası uygulanacaktır. **(1 puan)**

İkinci olarak hisse senedi/ortaklık payı/pay senedi için bilgiler verilmiştir. Buna göre verilen tarih aralığında hisse senedi/ortaklık payı/pay senedi nezdinde yapılan işlemler aşağıdaki gibi olmaktadır.

Tarih	Alım-Satım Nedeni/Gerekçesi	Sermaye Piyasası Araçlarının Türü	(Adet)	Tutar (TL)
16/3/2023	Alım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	1.200	1.560.000
27/3/2023	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	450	639.000
22/4/2023	Veraset Yoluyla İntikal (babadan miras)	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	2.400	3.480.000
24/5/2023	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	600	960.000
28/12/2023	Alım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	850	1.241.000
8/2/2024	Satım	Hisse Senedi/Ortaklık Payı/Pay Senedi	2.100	3.780.000

Hisse senedi/ortaklık payı/pay senedi (pay senedi şeklinde ifade edilecektir.) nezdinde ilk alım 16/3/2023 tarihinde olmuştur. İlk alıma göre 6 aylık dönem 16/3/2023-16/9/2023 tarih aralığı olacaktır. İlk alımda 1.200 Adet pay senedi alımı yapılmış olup bunun birim maliyeti ($1.560.000 / 1.200 =$)1.300 TL/Adettir. Bu pay senetlerinden 450 adedi 27/3/2023 tarihinde satılmış olup, birim satış bedeli ($639.000 / 450 =$)1.420 TL/Adettir. Birim kazanç ise ($1.420 - 1.300 =$)120 TL/Adet olup toplam kazanç (450 Adet * 120 TL =)54.000 TL dir. **(2 puan)**

Her bir işlemde, işlem tutarı üzerinden 0,0005 oranında komisyon ödemesi, %1 oranında ise işlem vergisi söz konusu olduğundan, satıma konu edilen pay senedi için alım ve satım toplamında ödenen komisyon tutarı ($(1.300 * 450 + 639.000) * 0,0005 =$)612 TL, işlem vergisi tutarı ($(1.300 * 450 + 639.000) * 0,0005 =$)12.240 TL olacaktır. Buna göre net kazanç ise ($54.000 - 612 - 12.240 =$)41.148 TL olacaktır. **(2 puan)**

Bu net kazancın, satış işleminin gerçekleştiği ve kazancın oluştuğu/menfaatin elde edildiği tarihten itibaren 30 günlük süre içerisinde ihraççı Kızılıkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.'ne ödenmesi gerekmektedir. Bu ödenmediği takdirde sermaye Piyasası Kurulu tarafından İhsan KARA'nın elde ettiği menfaatin iki katı olan ($41.148 * 2 =$)82.296 TL tutarında idari para cezası uygulanacaktır. **(1 puan)**

22/4/2023 tarihinde veraset yoluyla babadan kalan mirastan dolayı toplam 2.400 adet pay senedinin intikali gerçekleşmiştir. Veraset yoluyla geçen intikaller kazanç hesaplamasında istisna olduğu için bunların satımında kazanç hesaplaması yapılmayacaktır. İkinci satım işlemi 24/5/2023 tarihinde 600 adet pay senedinin satımı şeklinde olmuştur. Son giren ilk çıkar yöntemi uygulanacağından yapılan bu satışın tamamı veraset yoluyla geçen pay senedinden olduğu kabul edilecek ve kazanç hesaplaması yapılmayacaktır. Veraset yoluyla intikal eden pay senedinden satış sonrası kalan adet ($2.400 - 600 =$)1.800 Adet olacaktır. **(2 puan)**

İkinci alım işlemi 28/12/2023 tarihinde 850 adet pay senedinin alımı şeklinde olmuştur. Bundan önceki işlem 24/5/2023 tarihinde olduğundan ve üzerinden 6 aylık bir süre geçmiş olduğundan bu alıma ilişkin net kazanç hesaplaması yapılmayacak, oluşan kazançtan ihraççıya bir ödeme de söz konusu olmayacağından emin olmak gerekmektedir. **(1 puan)**

İkinci alım işlemi 28/12/2023 tarihinde 850 adet pay senedinin alımı şeklinde olmuştur. Bu pay senedinin birim maliyeti ($1.241.000 / 850 =$)1.460 TL/Adettir. Üçüncü satış işlemi ise 8/2/2024 tarihinde 2.100 Adet pay senedinin satımı şeklinde yapılmıştır. Son giren ilk çıkar kabulü altında, satılan bu pay senedinin 850 adedinin 28/12/2023 tarihinde alınan pay senedi olduğu kabul edilecektir. Birim satış bedeli ($3.780.000 / 2.100 =$)1.800 TL/Adet olacak, birim satış kazancı ($1.800 - 1.460 =$)340 TL/Adet, toplam satış kazancı ise ($850 * 340 =$)289.000 TL olarak hesaplanacaktır. Satılan pay senetlerinin kalan ($2.100 - 850 =$)1.250 Adedi veraset yoluyla intikal eden pay senetleri olacağınından bunlar için net kazanç hesaplaması yapılmayacaktır. **(3 puan)**

Her bir işlemde, işlem tutarı üzerinden 0,0005 oranında komisyon ödemesi, %1 oranında ise işlem vergisi söz konusu olduğundan, satıma konu edilen pay senedi için alım ve satım toplamında ödenen komisyon tutarı ($(1.800 * 850 + 1.241.000) * 0,0005 =$)1.386 TL, işlem vergisi tutarı ($(1.800 * 850 + 1.241.000) * 0,01 =$)27.710 TL dir. Buna göre net kazanç ise ($289.000 - 27.710 - 1.386 =$)259.905 TL olacaktır. **(2 puan)**

Bu net kazancın, satış işleminin gerçekleştiği ve kazancın oluştuğu/menfaatin elde edildiği tarihten itibaren 30 günlük süre içerisinde ihraççı Kızılıkaya Kağıt ve Ambalaj San. A.Ş.'ne ödenmesi gerekmektedir. Bu ödenmediği takdirde sermaye Piyasası Kurulu tarafından İhsan KARA'nın elde

ettiği menfaatin iki katı olan ($258.715 \times 2 = 519.809$ TL tutarında idari para cezası uygulanacaktır. **(1 puan)**

Cevap 5-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Sermaye Piyasası Suçları" kapsamında, "Kripto varlık hizmet sağlayıcılarında zimmet" suçunu, oluşumunu, yapılanların/yapılabilenlerin/yapılması gerekenlerin açıklanması istenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 110/A maddesinde "Kripto varlık hizmet sağlayıcılarında zimmet" suçu tanımlanmış olup bu kapsamda;

"(1) Kripto varlık hizmet sağlayıcı görevi nedeniyle kendisine tevdi edilmiş olan veya koruma, saklama ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri, diğer malları veya kripto varlıklarını kendisinin ya da başkasının zimmetine geçiren kripto varlık hizmet sağlayıcı yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları, sekiz yıldan on dört yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacakları gibi kripto varlık hizmet sağlayıcının zararını tazmine mahkûm edilirler.

(2) Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi hâlinde faile on dört yıldan yirmi yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası verilir. Ancak, adli para cezasının miktarı kripto varlık hizmet sağlayıcının ve müşterilerinin uğradığı zararın üç katından az olamaz.

(3) Faaliyet izni kaldırılan bir kripto varlık hizmet sağlayıcının; hukuken veya fiilen yönetim veya kontrolünü elinde bulundurmuş olan gerçek kişi ortaklarının, kripto varlık hizmet sağlayıcının ya da müşterilerinin kaynaklarını, her ne suretle olursa olsun kripto varlık hizmet sağlayıcının emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak kendilerinin veya başkalarının menfaatlerine kullandırmak suretiyle, kripto varlık hizmet sağlayıcıyı veya müşterilerini zarara uğratmaları zimmet olarak kabul edilir. Bu filler işleyenler hakkında on iki yıldan yirmi iki yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur; ancak, adli para cezasının miktarı kripto varlık hizmet sağlayıcının ve müşterilerinin uğradığı zararın üç katından az olamaz. Ayrıca, meydana gelen zararın müteselsilen ödettilmesine karar verilir.

(4) Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin, diğer malların veya kripto varlıkların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

(5) Kovaşurma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin, diğer malların veya kripto varlıkların gönüllü olarak aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Bu durumun hükminden önce gerçekleşmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

(6) Zimmet suçunun konusunu oluşturan para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların veya kripto varlıkların suçun işlendiği tarihteki değerinin azlığı nedeniyle verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

(7) Bu maddenin uygulanmasında kontrol, 5411 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan kontrolü ifade eder." Şeklinde düzenleme yapılmıştır. Buna göre;

- Kripto varlık hizmet sağlayıcı görevi nedeniyle kendisine tevdi edilmiş olan veya koruma, saklama ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri, diğer malları veya kripto varlıklarını kendisinin ya da başkasının zimmetine geçiren kripto varlık hizmet sağlayıcı yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları, sekiz yıldan on dört yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaklar ve aynı zamanda kripto varlık hizmet sağlayıcının zararını tazmine mahkûm edileceklerdir. **(2 puan)**

- Suçun, zimmetin açıga çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi hâlinde faile on dört yıldan yirmi yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası verilecektir. Ancak, adli para cezasının miktarı kripto varlık hizmet sağlayıcının ve müşterilerinin uğradığı zararın üç katından az olamayacaktır. **(2 puan)**
- Faaliyet izni kaldırılan bir kripto varlık hizmet sağlayıcının; hukucken veya fiilen yönetim veya kontrolünü elinde bulundurmuş olan gerçek kişi ortaklarının, kripto varlık hizmet sağlayıcının ya da müşterilerinin kaynaklarını, her ne suretle olursa olsun kripto varlık hizmet sağlayıcının emin bir şekilde çalışmasını tehditiye düşürecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak kendilerinin veya başkalarının menfaatlerine kullandırmak suretiyle, kripto varlık hizmet sağlayıcıyı veya müşterilerini zarara uğratmaları zimmet olarak kabul edilecektir. Bu fiilleri işleyenler hakkında on iki yıldan yirmi iki yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezasına hükmolunacak, ancak adli para cezasının miktarı kripto varlık hizmet sağlayıcının ve müşterilerinin uğradığı zararın üç katından az olamayacaktır. Ayrıca, meydana gelen zararın müteselsilen ödettirilmesine karar verilecektir. **(4 puan)**
- Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin, diğer malların veya kripto varlıkların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın üçe ikisi indirilecektir. **(2 puan)**
- Kovuşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin, diğer malların veya kripto varlıkların gönüllü olarak aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde verilecek cezanın yarısı, bu durumun hükminden önce gerçekleşmesi hâlinde verilecek cezanın üçe biri, indirilecektir. **(2 puan)**
- Zimmet suçunun konusunu oluşturan para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların veya kripto varlıkların suçun işlendiği tarihteki değerinin azlığı nedeniyle verilecek ceza üçe birden yarıya kadar indirilecektir. **(2 puan)**
- Bu maddenin uygulanmasında, varlık hizmet sağlayıcının kontrolü ifadesi, 5411 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan kontrolü ifade edecektir.**(1 puan)**